

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ РЕЛІГІЇ, ЇЇ ПРЕДМЕТ І ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	7
1.1. Історія релігії в системі гуманітарного знання	7
1.2. Становлення історії релігії як наукової дисципліни	9
1.3. Об'єкт, предмет історії релігій, структурні системи релігієзнавства	10
1.4. Понятійно-категоріальний апарат історії релігії	13
1.5. Академічна форма історії релігії: особливі риси, методи, принципи	14
1.6. Мета і завдання курсу «Історія релігій світу»	17
Теми рефератів	18
Питання. Завдання	19
Тести	19
Рекомендована література	20
РОЗДІЛ 2. РЕЛІГІЯ ЯК СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНИЙ І ДУХОВНИЙ ФЕНОМЕН	21
2.1. Релігія як предмет релігійно-історичних досліджень	21
2.2. Концепції релігії	22
2.3. Релігія як особистісний і соціальний феномен	29
2.4. Структурно-функціональний аналіз релігії	32
2.5. Структура релігійного комплексу: огляд різноманітних теорій	39
Теми рефератів	42
Питання. Завдання	42
Тести	43
Рекомендована література	44
РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ РЕЛІГІЇ	45
3.1. Час виникнення релігії: основні гіпотези	45
3.2. Психологічні, гносеологічні, онтологічні, соціокультурні передумови виникнення історії релігій	46
3.3. Основні теорії походження релігії	48
3.4. Релігійні традиції і історичний процес	54
3.5. Типологія релігії, принципи та критерії класифікації форм релігії і основні моделі класифікації форм релігії	58
Теми рефератів	59
Питання. Завдання	60
Тести	60
Рекомендована література	61

РОЗДІЛ 4. НАУКОВО-ІСТОРИЧНА І БОГОСЛОВСЬКО-ТЕОЛОГІЧНА СКЛАДОВІ РЕЛІГІЇ . . .	63
4.1. Передумови науково-теоретичного вивчення релігії	63
4.2. Історія релігії і теологія: загальне та особливе	78
4.3. Специфіка релігійного світосприйняття та світорозуміння	82
4.4. Основні підходи щодо тлумачення сутності релігії і визначення релігії: теологічна інтерпретація релігії	93
4.5. Синкретизм первісної культури і релігійної практики	101
Теми рефератів	107
Питання. Завдання	108
Тести	109
Рекомендована література	110
РОЗДІЛ 5. РАННІ ФОРМИ ВІРУВАНЬ І КУЛЬТІВ	111
5.1. Процес становлення релігійних вірувань первісної епохи	111
5.2. Особливості міфологічного мислення, його роль в становленні релігійних вірувань та уявлень	112
5.3. Первісні форми релігії як вираз архаїчних соціальних структур	113
Теми рефератів	119
Питання. Завдання	119
Тести	120
Рекомендована література	121
РОЗДІЛ 6. ФЕНОМЕН ЯЗИЧНИЦТВА В ІСТОРІЇ РЕЛІГІЇ	123
6.1. Язичництво як система світорозуміння давніх цивілізацій. Загальні риси феномену язичницьких релігій	123
6.2. Соціум, культури, цивілізація народів Двуріччя	128
6.3. Шумерська література про релігійне уявлення та культури	129
6.4. Відродження Вавилону та формування культу бога Мардука	130
6.5. Вплив релігії Месопотамії на релігії інших народів	132
6.6. Давньоєгипетська цивілізація, її відображення в міфах, віруваннях, ритуалах	134
6.7. Давньогрецька релігія	140
6.8. Давньоримська релігія	147
6.9. Релігія давніх скандинавів і германців	152
6.10. Релігія давніх кельтів	155
6.11. Язичницька релігійність східних слов'ян	160
Теми рефератів	163
Питання. Завдання	164
Тести	165
Рекомендована література	166
РОЗДІЛ 7. РЕЛІГІЙНІ ПОБУДОВИ ІНДІЇ	167
7.1. Виникнення індоарійської культури	167
7.2. Основні положення Вед	167
7.3. Релігійна система індуїзму	170

7.4. Особливості віровчення в індуїзмі	172
7.5. Брахманізм	180
7.6. Джайнізм	182
7.7. Сикхізм	184
Теми рефератів	186
Питання. Завдання	187
Тести	188
Рекомендована література	189
Розділ 8. Релігійні уявлення Китаю і Японії	190
8.1. Витоки традиційної китайської космології	190
8.2. Характерні риси конфуціанства як релігії	192
8.3. Особливості філософського даосизму і релігійного даосизму	197
8.4. Особливості філософських концепцій конфуціанства та даосизму	201
8.5. Основні тенденції сучасних релігійних традицій Китаю	203
8.6. Релігійні традиції Японії	206
Теми рефератів	214
Питання. Завдання	215
Тести	215
Рекомендована література	216
Розділ 9. Релігійні системи Ірану	218
9.1. Релігія давнього Ірану — зороастризм	218
9.2. Особливості зороастрийського віровчення	223
9.3. Релігійні системи Ірану від Середньовіччя до наших часів	231
9.4. Загальна характеристика історико-релігійного стану Ірану періоду середини-кінця XX ст.	241
Теми рефератів	245
Питання. Завдання	246
Тести	246
Література	247
Розділ 10. Релігійні традиції іудаїзму	248
10.1. Становлення іудейської монотеїстичної релігії	248
10.2. Історичні етапи іудаїзму	248
10.3. Розвиток іудейського віровчення	260
10.4. Іудейські священні книги: іудейська Біблія	267
Теми рефератів	270
Питання. Завдання	271
Тести	271
Рекомендована література	272
Розділ 11. Буддизм	273
11.1. Причини та соціокультурні умови виникнення буддизму	273

11.2. Особистість Будди, буддійська традиція про засновника буддизму Сідхартху Гаутаму	274
11.3. Історичні умови поширення буддизму	276
11.4. Основні напрямки в буддизмі	278
11.5. Віровчення буддизму	280
11.6. Загальна характеристика священної книги буддизму — Трипітаки	292
11.7. Тибетський буддизм	293
Теми рефератів	305
Питання. Завдання	306
Тести	306
Рекомендована література	307
Розділ 12. ІСЛАМ	309
12.1. Соціально-історичні умови виникнення ісламу	309
12.2. Життя та проповідь Мухаммеда	311
12.3. Соціально-історичні умови поширення ісламу	313
12.4. Коран — священна книга мусульман	332
12.5. Особливості віровчення, культу і організації ісламу	335
12.6. Основні течії в ісламі: сунізм, шиїзм, їх порівняльна характеристика	340
12.7. Мусульманські релігійно-політичні рухи	349
Теми рефератів	350
Питання. Завдання	351
Тести	352
Рекомендована література	353
Розділ 13. ВИНИКНЕННЯ І СТАНОВЛЕННЯ ХРИСТІАНСТВА	354
13.1. Історіографія виникнення християнства	354
13.2. Історичні, міфологічні, євангельські інтерпретації особистості Ісуса Христа.	358
13.3. Основні ідеї християнства	364
13.4. Загальна характеристика Біблії, канонічних книг Нового завіту	365
13.5. Еволюція християнства в процесі його формування	374
13.6. Основні положення християнського віровчення	392
Теми рефератів	402
Питання. Завдання	403
Тести	404
Рекомендована література	405
Підрозділ 13.1. Православ'я	406
13.1.1. Виникнення православ'я	406
13.1.2. Вселенське православ'я	407
13.1.3. Особливості православного віровчення і культу	415
13.1.4. Витоки українського православ'я	417
Теми рефератів	421
Питання. Завдання	422
Тести	422
Рекомендована література	423

Підрозділ 13.2. Католицизм	425
13.2.1. Особливості Римо-католицької церкви	425
13.2.2. Особливості католицького віровчення і культу	428
12.2.3. Католицькі ордени ченців	441
13.2.4. Організаційна структура Римо-католицької церкви	442
Теми рефератів	445
Питання. Завдання	446
Тести	447
Рекомендована література	448
Підрозділ 13.3. Протестантизм	449
13.3.1. Релігійна реформація в Європі	449
13.3.2. Ранній протестантизм: особливості віровчення та культу	450
13.3.3. Пізній протестантизм: особливості віровчення та культу	453
13.3.4. Інші протестантські напрями	460
Теми рефератів	461
Питання. Завдання	461
Тести	462
Рекомендована література	463
РОЗДІЛ 14. СУЧАСНІ НЕТРАДИЦІЙНІ ТА РЕЛІГІЙНІ КУЛЬТИ	465
14.1. Тенденції змін в діяльності релігійних організацій	465
14.2. Загальні риси неорелігій	471
14.3. Основні моделі класифікації неорелігій, їх критерії	473
14.4. Релігії орієнтального напрямку	475
14.5. Синтетичні релігії	477
14.6. Езотеричні об'єднання і течії	479
Теми рефератів	481
Питання. Завдання	481
Тести	482
Рекомендована література	483
РОЗДІЛ 15. РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	484
15.1. Тенденції релігійно-правового процесу в Україні	484
15.2. Стан та динаміка релігійності в Україні	493
15.3. Вплив державно-конфесійних відносин, політики й релігійно-соціальних ідеалів на духовне життя українського суспільства	497
15.4. Свобода совісті: історично-релігійнознавче осмислення	507
15.5. Релігійна свобода і релігійні права людини в Україні	512
15.6. Релігійні організації в політичних реаліях України	518
Теми рефератів	522
Питання. Завдання	523
Тести	524
Рекомендована література	525
ОСНОВНА ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	526

Для нотаток

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Володимир Іонович ЛУБСЬКИЙ
Євген Анатолійович ХАРЬКОВЩЕНКО
Марія Володимирівна ЛУБСЬКА
Тетяна Григорівна ГОРБАЧЕНКО

ІСТОРІЯ РЕЛІГІЙ СВІТУ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Оригінал-макет підготовлено
ТОВ «Центр учбової літератури»

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку 20.03.2014 р. Формат 70x100 1/16.
Друк лазерний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 43,55. Тираж 300 прим.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2458 від 30.03.2006 р.